

Hoofdstuk 1: Algemene Voorwaarden ISDE Subsidie voor Verduurzaming

De Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) biedt financiële ondersteuning voor maatregelen die bijdragen aan het verduurzamen van woningen. De ISDE loopt door tot 2030.

Woningeigenaren kunnen subsidie aanvragen voor de navolgende regelingen:

1. Isolatiemaatregelen
2. Ventilatie
3. Warmtepompen
4. Zonneboilers
5. Elektrische kookvoorziening
6. Aansluiting op het warmtenet

Hieronder staan de algemene voorwaarden:

1.1 Doelgroep en Eigendom

- De subsidie is beschikbaar voor particuliere woningeigenaren, Verenigingen van Eigenaren (VvE's), zakelijke partijen en verhuurders. Voor beide laatstgenoemde gelden aanvullende voorwaarden.
- De aanvrager moet eigenaar zijn van de woning waarin de verduurzamingsmaatregelen worden toegepast.

1.2 Verduurzamingsmaatregelen

De subsidie dekt diverse maatregelen zoals:

- Isolatie van daken, muren, vloeren, bodem, gevels, zolder/vliering en ramen.
- Ventilatie
- Installatie van warmtepompen, zonneboilers, elektrische kookvoorziening en aansluitingen op een warmtenet.

1.3 Aantal Maatregelen

- Vanaf 2023 is subsidie mogelijk voor één van de regelingen.
- Bij **twee maatregelen** wordt de subsidie op isoleren verdubbeld. Deze twee maatregelen kunnen bestaan uit isolatiemaatregelen of een combinatie van een isolatiemaatregel en een installatie (bijvoorbeeld een warmtepomp).
- Per type isolatie krijgt u maar één keer subsidie. Laat u binnen 24 maanden meerdere keren dezelfde isolatiemaatregel uitvoeren wacht dan met uw aanvraag en vraag in één keer de subsidie aan.

1.4 Uitvoeringsvoorwaarden

- Het werk moet worden uitgevoerd door een professioneel en gecertificeerd bouw, installatie- of isolatiebedrijf. Zelf aangebrachte maatregelen komen niet in aanmerking.
- De subsidieaanvraag moet worden ingediend **binnen 24 maanden** na uitvoering van de maatregelen.
- U laat de woning eerst isoleren en daarna vraagt u de subsidie aan.
- Isolatiemateriaal moet dik genoeg zijn om aan de isolatiewaarden te voldoen. Is er al een isolatie aanwezig! Dan mag u het aanwezige isolatiemateriaal niet optellen om aan deze isolatiewaarde te voldoen. Bekijk de meldcodelijst isolatiemaatregelen en/of de meldcodelijst hoog rendementsglas.
- U laat een woning isoleren (of ventilatiesysteem plaatsen) met een bouwjaar van voor 1 januari 2019 of toont aan dat omgevingsvergunning voor 1 juli 2018 is aangevraagd.
- Tijdens de werkzaamheden maakt u foto's. Hierop is duidelijk zichtbaar dat de werkzaamheden op uw adres worden uitgevoerd.

1.5 Woningvereisten

- De woning moet in Nederland gelegen zijn en dient als hoofdbewoning geregistreerd te staan.
- Subsidie wordt alleen toegekend als de woning een bestaande bouw is (nieuwbouwwoningen komen niet in aanmerking). Ook als de oppervlakte van de woning wordt vergroot (aanbouw, nieuwe verdieping, nieuwe dakkapel of wanneer een garage bij de woning wordt getrokken) krijgt u geen subsidie voor de isolatie hiervan.
- U heeft geen recht op subsidie voor het deel van de woning dat u afbreekt en vervolgens opnieuw opbouwt.

1.6 Overige voorwaarden en opmerkingen

- U krijgt geen subsidie voor het isoleren van binnenmuren en scheidingswanden.
- Kies in uw subsidieaanvraag tussen vloerisolatie of bodemisolatie, u krijgt maar voor één van deze twee maatregelen subsidie.
- Bodemisolatie wordt op de bodem van de kruipruimte aangebracht. Het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR is uitgevoerd met HFK-vrije blaasmiddelen.
- Vloerisolatie wordt tegen de onderkant of aan de bovenkant van de bestaande vloer aangebracht.
- Kies in uw subsidieaanvraag tussen dakisolatie of zolder/vliering isolatie, u krijgt maar voor één van deze maatregelen subsidie.
- De zolder of vliering moet onverwarmd zijn om voor subsidie in aanmerking te komen. Dit betekent dat er geen voorzieningen aanwezig mogen zijn waarmee u de zolder verwarmt, ook al gebruikt u die voorziening (bijna) niet.
- De duurzaamheidsbonus is de bonus die u ontvangt als u gebruik maakt van biobased milieuvriendelijk isolatiemateriaal. Bij toepassing van meerdere maatregelen wordt deze bonus niet verdubbeld.
- Controleer op de meldcodelijst of uw isolatiemaatregel er op staat.

- Subsidiebedragen voor spouwmuur- gevel- en dakisolatie gaan in 2025 en 2026 € 1,25 per m² omhoog als vergoeding voor hogere kosten milieuvriendelijk isoleren.
- Om aan de oppervlakte eis te voldoen, mogen alle vormen van glasisolatie bij elkaar worden opgeteld. HR++ glas en een isolerende deur mogen worden opgeteld.
- U geeft het aantal m² op waarmee u de oude ramen, panelen of deuren vervangt. Glas wat bijvoorbeeld is geplaatst is een raam waar eerst gevel zat, komt niet in aanmerking voor subsidie.
- Plaatst u triple of vacuüm glas, maar laat u de kozijnen niet vervangen, dan komt u niet in aanmerking voor het subsidiebedrag van triple glas, maar komt u wel in aanmerking voor het lagere subsidiebedrag van HR++ glas.
- Vanaf 2023 de oppervlakte te meten vanuit de binnenzijde van de woning, waarbij de totale oppervlakte van het glas inclusief het kozijn wordt gemeten.
- Nieuwe isolerende panelen en nieuwe isolerende deuren alleen mogelijk samen met HR++ glas of triple glas.
- Vanaf 2025 kunnen woningeigenaren twee keer subsidie aanvragen van glasisolatie. Dit kan binnen 24 maanden nadat de eerste glasmaatregel is uitgevoerd.
- Vanaf 2026 kunnen woningeigenaren ook subsidie aanvragen voor ventilatie als u deze maatregel combineert met een of meer isolatiemaatregelen.
- Het ventilatiesysteem is geïnstalleerd op of na 1 januari 2026.
- Het subsidiebedrag voor de isolatiemaatregel wordt niet verdubbeld als u deze combineert met alleen ventilatie.
- Het ventilatiesysteem is een nieuw product. Voor tweedehands of gebruikt product krijgt u geen subsidie.
- Voor de specifieke voorwaarden per isolatietype en de bijbehorende bedragen verwijst ik naar hoofdstuk 2 hieronder.

Hoofdstuk 2: Specifieke Voorwaarden en Subsidiebedragen per Isolatietype

Hieronder worden de voorwaarden en subsidiebedragen per type isolatie behandeld:

2.1 Dakisolatie

- Voorwaarden:
  - Minimaal 20 m² en maximaal 200 m² aan geïsoleerd dakoppervlak.
  - Een minimale isolatiewaarde (Rd-waarde) van 3,5 m²K/W.
- Subsidiebedrag:
  - € 15 per m² en bij twee maatregelen € 30 per m² in 2024
  - € 16,25 per m² en bij twee maatregelen € 32,50 per m² in 2025 en 2026.
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 5 per m²

2.2 Spouwmuurisolatie

- Voorwaarden:
  - Minimaal 10 m² en maximaal 170 m² aan te isoleren spouwmuur.
  - De isolatiewaarde moet met minimaal 1,1 m²K/W toenemen.

- Subsidiebedrag:
  - € 4 per m² en bij twee maatregelen € 8 per m² in 2024
  - € 5,25 per m² en bij twee maatregelen € 10,50 per m² in 2025 en 2026.
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 1,50 per m²

2.3 Vloer- en Bodemisotatie

- Voorwaarden:
  - Minimaal 20 m² en maximaal 130 m² aan vloer- of bodemoppervlak.
  - Een isolatiewaarde (Rd) van minimaal 3,5 m²K/W.
- Subsidiebedrag Bodemisotatie:
  - € 3 per m² en bij twee maatregelen € 6 per m² in 2024,2025 en 2026
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 1 per m²
- Subsidiebedrag vloerisolatie:
  - € 5,50 per m² en bij twee maatregelen € 11 per m² in 2024,2025 en 2026
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 2 per m²

2.4 Gevelisolatie

- Voorwaarden:
  - Minimaal 10 m² en maximaal 170 m² aan gevelisolatie.
  - Isolatiewaarde moet minimaal 3,5 m²K/W zijn.
- Subsidiebedrag:
  - € 19 per m² en bij twee maatregelen € 38 per m² in 2024
  - € 20,25 per m² en bij twee maatregelen € 40,50 per m² in 2025 en 2026.
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 6 per m²

2.5 Zolder/vlieringisolatie

- Voorwaarden:
  - Minimaal 20 m² en maximaal 130 m² aan gevelisolatie.
  - Isolatiewaarde moet minimaal 3,5 m²K/W zijn.
- Subsidiebedrag:
  - € 4 per m² en bij twee maatregelen € 8 per m² in 2024,2025 en 2026.
  - Mogelijke duurzaamheidsbonus (biobased materiaal) € 1,50 per m²

2.6 HR++ Glas of Triple Glas

- Voorwaarden:
  - Minimaal 8 m² aan te vervangen glas. Vanaf 2025 minimaal 3 m²
  - Maximaal 45 m² aan te vervangen glas
  - HR++ glas moet een U-waarde van maximaal 1,2 W/m²K hebben.
  - Triple- en vacuüm glas moet een U-waarde van maximaal 0,7 W/m²K hebben.

- Subsidiebedrag:
  - HR++ glas: € 23 per m² en bij twee maatregelen € 46 per m² in 2024.
  - HR++ glas: € 25 per m² en bij twee maatregelen € 50 per m² in 2025 en 2026.
  - Triple glas: € 65,50 per m² en bij twee maatregelen € 131 per m² in 2024.
  - Triple glas: € 111 per m² en bij twee maatregelen € 222 per m² in 2025 en 2026.
  - Bij triple glas moet ook een isolerend kozijn worden geplaatst van maximaal 1,5 W/m²K. Vanaf 2026 hoeft niet meer aan deze eis te worden voldaan.

2.7 Isolerende panelen in kozijn en isolerende deuren

- Voorwaarden isolerende panelen in kozijn:
  - Minimaal 8 m² aan te vervangen panelen in kozijn. Vanaf 2025 minimaal 3 m² en maximaal 45 m².
  - Paneel moet een U-waarde hebben tussen 0,7 W/m²K en 1,2 W/m²K.
  - Paneel moet een U-waarde hebben van maximaal 0,7 W/m²K.
- Subsidiebedrag:
  - Paneel : U waarde tussen 0,7 W/m²K en 1,2 W/m²K. € 10 per m² en bij twee maatregelen € 20 per m².
  - Paneel: U-waarde van maximaal 0,7 W/m²K € 45 per m² en bij twee maatregelen € 90 per m².
- Voorwaarden isolerende deuren:
  - Minimaal 8 m² aan te vervangen deuren. Vanaf 2025 minimaal 3 m² en maximaal 45 m².
  - Deur moet een U-waarde hebben tussen 1 W/m²K en 1,5 W/m²K.
  - Deur moet een U-waarde hebben van maximaal 1 W/m²K.
- Subsidiebedrag:
  - Deur : U waarde tussen 1 W/m²K en 1,5 W/m²K. € 23 per m² en bij twee maatregelen € 46 per m².
  - Deur: U-waarde van maximaal 1 W/m²K € 65,50 per m² en bij twee maatregelen € 131 per m².

2.8 Voorwaarden per type ventilatiesysteem

U kunt subsidie verkrijgen voor 3 typen ventilatiesystemen

- Voorwaarden Centrale CO₂ gestuurde afzuigventilator:
  - Ventilatiesysteem heeft een minimale capaciteit van meer dan 125 m³/h.
  - Het ventilatiesysteem heeft minimaal 2 CO₂-sensoren.
- Voorwaarden centrale balansventilatie met warmteterugwinning (WTW-unit)
  - Het ventilatiesysteem heeft een minimaal rendement van 85%.
  - Het ventilatiesysteem heeft een minimale capaciteit van 125 m³/h.
- Voorwaarden decentrale balansventilatie met warmteterugwinning (WTW-unit)
  - Het ventilatiesysteem heeft een minimaal rendement van 85%.
  - Het ventilatiesysteem heeft een minimale capaciteit van 80 m³/h.
  - Het ventilatiesysteem wint warmte terug uit afgevoerde lucht door een recuperatieve warmtewisselaar.

- Subsidiebedrag:
  - De subsidie bedraagt € 400. U kunt deze eenmalig aanvragen.

2.9 Isolatie in Combinatie

Hogere subsidiebedragen gelden als meerdere isolatiemaatregelen worden gecombineerd of met een installatie worden gecombineerd.

2.10 Overige subsidiemaatregelen ISDE

A. Warmtepomp

- Warmtepomp met een thermisch vermogen tussen 1 en 70KW
- Startbedrag subsidie 2024 € 2.100, voor 2025 is dit € 1.250 en voor 2026 bedraagt het startbedrag € 1.025
- Subsidiebedrag per KW in 2024 bedraagt deze € 150 en in 2025 en 2026 bedraagt deze € 225.
- Installeert u in 2026 een 2^e of meer lucht-waterwarmtepomp(en) dan ontvangt u daarvoor geen startbedrag en energielabelbonus meer. Dan krijg je alleen het subsidiebedrag van € 225 per KW.
- Bonus indien energielabel A+++ bedraagt is voor 2024 € 225 en voor het jaar 2025 en 2026 bedraagt deze € 200.
- In 2026 ontvangt je voor de eerste lucht-warmtepomp al vanaf de eerste KW € 225. Dit was vorig jaar vanaf de 2^e KW
- Dus een buitenlucht warmtepomp van 6 KW bedraagt de subsidie in 2024 € 2.100 + € 900 is een totaal € 3.000. Voor 2025 bedraagt de subsidie derhalve € 1.250 + € 1.125 is een totaal € 2.375. In 2026 bedraagt deze € 1.025 + (6*€225=) €1.350 = € 2.375.
- Warmtepompen die in 2024 zijn aangeschaft, maar pas in 2025 worden geïnstalleerd geldt een overgangsmaatregel. Als uw een bewijs van aanschaf kan overleggen (opdrachtbevestiging uit 2024) ontvangt uw de subsidie die gold in 2024.
- Warmtepomp met minimaal energielabel A++ hebben
- De hoogte van de subsidie is afhankelijk van het type warmtepomp dat u kiest. Zie hiervoor de meldcodelijst warmtepompen.
- Vanaf 2026 krijg je geen subsidie meer op de split lucht-water warmtepompen met een vulgewicht onder de 3 kilogram en een Global warming Potential (GWP) hoger dan 750.

B. Zonneboiler

- De zonneboiler bestaat uit collectoren, een boilervat en een circulatiepomp.
- U laat de zonneboiler installeren in een woning met een bouwjaar van voor 1 januari 2019.
- Gemiddeld liggen de subsidiebedragen voor een zonneboiler tussen de € 300 en € 1.750. De daadwerkelijke subsidie is afhankelijk van collectoroppervlak en inhoud van het voorraadvat.

C. Elektrische kookvoorziening woningeigenaren

- De elektrische kookvoorziening is een nieuw product.
- Uw woning is aangesloten op een warmtedistributienet, zoals stadsverwarming. U gebruikt dus geen gas meer om uw woning te verwarmen.
- De subsidie voor een elektrische kookvoorziening bedraagt € 400. Hierin zitten de kosten voor de aanschaf, aanleg van een extra groep in de meterkast en de installatie van een stroomkabel naar de keuken.
- Een bevestiging van de netbeheerder dat de aardgasmeter is verwijderd.
- Een verklaring of bewijs van een warmtebedrijf dat u op het warmtenet bent aangesloten.

D. Aansluiting op een warmtenet woningeigenaren

- Uw woning is volledig aardgasvrij. Verwarming en warm kraanwater loopt via het warmtenet.
- Uw aardgasmeter is of wordt verwijderd.
- De subsidie bedraagt € 3.775

Hoofdstuk 3: Aanpak van de Subsidieaanvraag

3.1 Voorbereiding

- Check de voorwaarden
  - Zoek de meldcode
  - Koop de maatregel
  - Laat de maatregel installeren
  - Subsidie aanvragen
1. **Inventariseer maatregelen:**
    - Bepaal welke isolatiemaatregelen je wilt uitvoeren.
    - Vraag offertes op bij gecertificeerde bedrijven.
  2. **Controleer subsidiabele maatregelen:**
    - Gebruik de RVO-subsidiewijzer om te zien of jouw plannen in aanmerking komen.
  3. **Bewijsvoering:**
    - Bewaar facturen, betaalbewijzen en een uitvoeringsrapport van de professional.
    - Met aannemer/installateur overleggen dat meldcode op de factuur wordt gezet.
    - Maak een foto van de uitgevoerde werkzaamheden waaruit blijkt dat deze op uw adres zijn uitgevoerd. Zorg dat zowel de woning als de uitvoering duidelijk in beeld zijn.
    - Zorg ook dat adres van woningeigenaar, van bouw (installatie) bedrijf en tevens naam en tel nummer van contactpersoon van het uitvoerende bedrijf zijn vermeld.
    - Laat uitvoerder het aantal vierkante meters, de dikte, de isolatiewaarde (U-waarde) en het type isolatiemateriaal vermelden op de factuur.

3.2 Aanvraagprocedure

1. **Inloggen met DigiD of eHerkenning:**
  - Particulieren gebruiken DigiD; VvE's en bedrijven gebruiken eHerkenning.
  - Op de site <https://www.rvo.nl>
  - Ga naar blokje woningeigenaren
  - Ga naar blokje ISDE direct aanvragen
2. **Online aanvraag indienen:**
  - Ga naar de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
  - Vul het aanvraagformulier in en upload de benodigde bewijsstukken.
3. **Verwerkingstijd:**
  - De RVO neemt binnen 8 weken een beslissing. Bij complexe aanvragen kan dit oplopen tot 13 weken.

3.3 Na toekenning

- Bij goedkeuring wordt het subsidiebedrag binnen enkele weken op je rekening gestort.
- Zorg dat de maatregelen duurzaam zijn uitgevoerd, want steekproefsgewijze controles kunnen volgen.

Met deze informatie kun je zowel plannen als uitvoering en aanvraag van de ISDE-subsidie goed voorbereiden.